

Aftale om arbejdstid for lærere ved voksenspecialundervisning 2008

KL

Lærernes Centralorganisation

Indholdsfortegnelse	Side
Indledende bemærkninger	3
Kapitel 1. Afgrænsning	4
§ 1. Hvem er omfattet af aftalen.....	4
Kapitel 2. Arbejdsplanlægning	4
§ 2. Arbejdstid	4
§ 3. Undervisningsopgaven	5
§ 4. Andre opgaver	6
§ 5. Den enkelte lærers undervisningstimal	8
§ 6. Opgaveoversigt.....	9
§ 7. Arbejdstidens placering	9
Kapitel 3. Ændring af planlægningen i arbejdsåret	10
§ 8 Ændring af opgaver.....	10
Kapitel 4. Opgørelse af arbejdstiden	11
§ 9. Overarbejde ved arbejdsårets afslutning	11
§ 10. Merarbejde for deltidsansatte	12
§ 11. Til- og fratræden i arbejdsåret	12
Kapitel 5. Øvrige bestemmelser	12
§ 12. Lokalaftaler.....	12
§ 13. Ikrafttræden.....	12
Bilag 1 – Arbejdsårets planlægning	14
Generelt:.....	14
Årets gang – på kommuneniveau:	14
Årets gang – på institutionsniveau:	14
Årets gang – på lærer/teamniveau:	15
Inden planlægningen af det kommende år:	15
Bilag 2 – Arbejdstidsplanlægning og -opgørelse ved normperioder kortere end et arbejdsår.	17
1. Område	17
2. Arbejdstidsplanlægning, jf. kapitel 2.	17
3. Opgørelse af arbejdstiden, jf. kapitel 4.	18
Bilag 3 – Lokal aftale om arbejdstid.....	19

Indledende bemærkninger

Målet med Arbejdstidsaftale 08 er at skabe gode rammer for udvikling af voksenspecialundervisningen og understøtte institutionerne for voksenspecialundervisning som attraktive arbejdspladser. Dét gør aftalen bl.a. ved at give lærerne ansvaret for selvstændigt og professionelt at løse den samlede undervisningsopgave og give institutionsledelsen ansvaret for at udvise klar og tydelig ledelse og for at sætte mål og give retning for lærernes arbejde.

Aftalen tager udgangspunkt i en samlet ramme om undervisningsopgaven. Rammen skal sikre, at der er den nødvendige tid til at løse opgaven kvalificeret. Rammen udfyldes som udgangspunkt af læreren og lærerteamet med det sigte at skabe den optimale undervisning for deltagerne. Det sker indenfor institutionens og kommunens prioriteringer. Ledelsen og lærerne skal løbende være i dialog om mål og resultater i undervisningen.

Aftalen afskaffer bureaukratiet i arbejdsplanlægningen og styrker mulighederne for et godt arbejdsmiljø på institutionerne. Aftalen muliggør en enkel, fleksibel og ubureaukratisk planlægning på institutionerne samt løbende prioriteringer og omprioriteringer, så arbejdsopgaverne kan tilpasses de aktuelle behov i undervisningen.

Aftalen skal understøtte institutionerne for voksenspecialundervisning som attraktive arbejdspladser med engagerede og kompetente lærere og ledere. Aftalen bygger derfor på tillid, dialog og samarbejde mellem institutionsledelsen og lærerne om hele institutionens virksomhed.

Aftalen skal udfyldes lokalt således, at der lokalt skal indgås aftale mellem kommune og den lokale kreds af Danmarks Lærerforening.

Bilag 1 omhandler arbejdsårets planlægning og kan anvendes til inspiration og støtte for implementeringen af aftalen.

Kapitel 1. Afgrænsning

§ 1. Hvem er omfattet af aftalen

Stk. 1

Aftalen omfatter lærere ved specialundervisning for voksne, som er ansat ved selvstændige kommunale institutioner for voksenspecialundervisning, hvor der lokalt er indgået aftale om anvendelse af denne aftale.

Bemærkning:

Aftalen omfatter lærere (lærere/overlærere) omfattet af Overenskomst for lærere m.fl. i folkeskolen og ved specialundervisning for voksne.

Lærernes arbejdsopgaver omfatter specialundervisning af voksne ved selvstændige kommunale institutioner i henhold til lov om specialundervisning for voksne og pædagogisk/administrative opgaver i forbindelse hermed, jf. § 1, stk. 2 i Overenskomst for lærere m.fl. i folkeskolen og ved specialundervisning for voksne.

Kombinationsbeskæftigelse og tilsvarende kan indgå i arbejdstiden efter de herom fastsatte regler.

En lærer kan endvidere pålægges at varetage andre kommunale undervisningsopgaver m.v., såfremt der lokalt eller centralt er indgået aftale om vilkårene herfor. Er aftale ikke indgået, kan en lærer efter aftale (herunder om vilkårene) påtage sig sådanne opgaver.

Stk. 2

Lokalaftale om anvendelse af denne aftale indgås mellem kommunen og den lokale kreds af Danmarks Lærerforening.

Stk. 3

Hvis der lokalt ikke indgås aftale om anvendelse af denne aftale, gælder Aftale om arbejdstid for lærere i folkeskolen og ved specialundervisning for voksne 2005.

Kapitel 2. Arbejdsplanlægning

§ 2. Arbejdstid

Stk. 1

Arbejdstiden udgør for fuldtidsansatte årligt 1924 timer inkl. ferie og søgnehellidage.

For deltidsansatte reduceres den årlige arbejdstid i overensstemmelse med den aftalte gennemsnitlige ugentlige arbejdstid.

Bemærkning:

Arbejdstiden svarer til gennemsnitligt 37 timer pr. uge eller 7,4 time pr. arbejdsdag.

Lærere, der er frikøbt til organisationsarbejde, betragtes som lærere med nedsat arbejdstid, dog bortset fra § 10, stk. 1.

Stk. 2

Kommunen kan fastsætte regler om opdeling af arbejdsåret i kortere normperioder. Normperioder skal være af mindst 4 ugers varighed og må højst være lig med et år.

Fastsætter kommunen ikke sådanne regler, kan beslutning herom træffes af institutionens ledelse. Hvis normperioden er mindre end et år fastsættes og opgøres arbejdstiden i overensstemmelse med bilag 2. Timetallet kan dog efter lokal aftale skævdeles på normperioderne. Det samlede timetal for året fastholdes.

Stk. 3

Ved planlægning af arbejdsåret kan der efter drøftelse mellem institutionsledelsen og den enkelte lærer planlægges med overarbejde ud over årsnormen for fuldtidsansatte. Samtidig aftaler de, om overarbejdet skal udbetales løbende eller afvikles i en efterfølgende normperiode, svarende til § 9.

§ 3. Undervisningsopgaven

Stk. 1

Undervisningsopgaven består af undervisning, jf. stk. 2, og opgaver i tilknytning til undervisningen, jf. stk. 5.

Stk. 2

Undervisning defineres i denne aftale som individuel specialundervisning og specialundervisning i hold, herunder vikartimer og undervisning på ekskursioner og ture med overnatning.

Undervisningen tilrettelægges, så der i videst muligt omfang skabes sammenhæng i de enkelte læreprocesser.

Bemærkning:

Specialundervisning for voksne er ifølge Undervisningsministeriets vejledning nr. 9396 af 2. juli 2009 en tidsbegrænset aktivitet, der har en klar målsætning. I undervisningsforløbet sker en planlagt progression og undervisningsforløbet kan evalueres.

Specialundervisning for voksne har til formål, at deltageren skal lære metoder, beherske nye handlemåder eller opnå bestemte færdigheder, der medfører et bedre funktionsniveau.

Specialundervisning for voksne kan fx være at skabe nye handlemuligheder for deltageren med henblik på at opnå større grad af selvaktivitet og aktiv deltagelse i samfundslivet. Specialundervisning for voksne kan endvidere omfatte undervisning i brug af høreapparater og høretekniske hjælpemidler og bestå i undervisning i mestringsstrategier for social adfærd. Specialundervisning for voksne er endvidere nærmere beskrevet i ovennævnte vejlednings kapitel 3 og 6.

Stk. 3

Ledelsen fastlægger i samarbejde med lærerne principper og rammer for placeringen af undervisningstimerne.

Bemærkning:

Det årlige undervisningstimetal indgår i lærerens opgaveoversigt som det antal undervisningstimer, læreren skal læse i arbejdsåret.

Principper og rammer for placeringen af undervisningstimerne har til formål at synliggøre, på hvilken måde undervisningsforpligtelsen bliver opfyldt for læreren i arbejdsåret og evt. undervisningstimernes placering.

Stk. 4

Det maksimale årlige undervisningstimetotal for en fuldtidsansat lærer i kommunen udgør det timetal, der fremgår af bilag 3.

Stk. 5

Opgaver i tilknytning til undervisningen er opgaver, der har sammenhæng med eller udspringer af undervisningen, og som ikke er oplyst i § 4.

Bemærkning:

Opgaver i tilknytning til undervisningen er:

- forberedelse og efterbehandling af undervisningen alene og sammen med andre
- samarbejde og udvikling uanset form om alle forhold vedrørende undervisningen og øvrige opgaver i relation til undervisningen med alle relevante parter: lærere, ledelse, andre faggrupper, pårørende, uddannelsesinstitutioner, bosteder m.v.
- faglig ajourføring
- klargøring og tilfældige forlængelser af arbejdsdagen
- opgaver ml. undervisningsopgaver, fx at bistå deltagerne med tilfældigt opstået individuel faglig og social vejledning i tilknytning til undervisningen
- andre opgaver i tilknytning til undervisningen.

Lærerne varetager undervisningsopgaven selvstændigt inden for de prioriteringer, mål og rammer, som ledelsen fastsætter i samarbejde med lærerne. Ledelsen og lærerne er løbende i dialog om mål og resultater af undervisningen, herunder drøftes opgaverne i tilknytning til undervisningen.

Stk. 6

Undervisningsopgaven indgår i opgørelsen af arbejdstiden med omregningsfaktoren for den relevante type undervisning, jf. § 5, stk. 3-5.

§ 4. Andre opgaver

Stk. 1

Andre opgaver er opgaver, der hverken er undervisning eller opgaver i tilknytning til undervisningen, bortset fra de under litra f, k og l nævnte:

- a) deltagelse i møder fælles for alle lærere, fx pædagogisk råd og pædagogiske dage
- b) medarbejdersamtaler
- c) efter- og videreuddannelse
- d) tillidshverv, fx tillidsrepræsentant og MED
- e) konkrete opgaver eller funktioner, fx konsulentopgaver, tilsynsopgaver og lignende
- f) visitation, se stk. 5
- g) deltagelse i udviklingsprojekter/udvalgsmøder uden for egen institution, fx deltagelse i kommunale el. tværkommunale udviklingsprojekter og kommunale udvalg
- h) pædagogisk/administrative opgaver, fx skemalægning og vikardækning

- i) deltagelse i møder og udvalg vedrørende institutionens virksomhed, fx institutionens værdigrundlag og indsatsområder, samt institutionens generelle drift, fx økonomiudvalg
- j) kontaktlærerfunktion
- k) ture med overnatning (supplerende tid ud over den planlagte undervisning), se stk. 6
- l) afsluttende prøver og censur (evt. supplerende tid ud over den planlagte undervisningsopgave), se stk. 7.

Hertil kommer:

- m) for lærere, der er fyldt 60 år, nedsættes arbejdstiden. Der indgår 21 minutter for hver 60 minutters undervisning i andre opgaver

Bemærkning:

Den ovenfor angivne tid medregnes i den normperiode, hvor undervisningen er placeret. Tiden gives fra begyndelsen af den periode, hvori læreren fylder 60 år.

- n) tid der medgår til kombinationsbeskæftigelse efter de herom fastsatte regler
- o) afvikling af ferietimer ud over 4 uger fra tidligere ferieår og/eller ferietimer ud over 5 uger fra indeværende ferieår
- p) afvikling af afspadsringstimer fra tidligere arbejdsår.

Bemærkning:

Ansatte, der ønsker at indgå en aftale med institutionens ledelse om overførsel af ferie, skal i forbindelse med årets planlægning meddele institutionens ledelse, om ferietimer ud over 4 uger ønskes overført til det følgende ferieår. Denne meddelelse skal gives senest på en af institutionsledelsen fastsat dato. Har institutionsledelsen ikke fastsat en dato skal meddelelse gives senest 1. maj. Institutionslederen fastlægger feriens placering efter drøftelse med læreren, jf. ferieaftalens § 11. Såfremt det aftales, at ferie afvikles på undervisningsdage, indgår afviklingen heraf ikke i andre opgaver.

Den ansatte vælger selv, om de optjente ferietimer ud over 5 uger skal afvikles på undervisningsdage, skal indgå som en nedsættelse af årsnormen eller udbetales. Såfremt det aftales, at ferie afvikles på undervisningsdage, indgår afviklingen heraf ikke i andre opgaver.

I forbindelse med arbejdsårets planlægning skal læreren meddele institutionens ledelse, om optjente ferietimer ud over 5 uger ønskes afviklet, udbetalt eller overført. Denne meddelelse skal gives på en af institutionsledelsen fastsat dato. Har institutionsledelsen ikke fastsat en dato skal meddelelse gives senest 1. maj.

Såfremt det aftales, at afspadsring afvikles som hele dage på undervisningsdage, indgår afviklingen heraf ikke i andre opgaver.

Stk. 2

Andre opgaver indgår i opgørelsen af arbejdstiden med 1:1.

Stk. 3

Der skal ved tidsfastsættelsen tages højde for hele opgavens omfang. Lederen af institutionen fastsætter i dialog med læreren det forventede tidsforbrug til en opgave på baggrund af en beskrivelse af denne.

Bemærkning:

Hvis læreren i forbindelse med udførelsen af en opgave finder, at den afsatte tid ikke er tilstrækkelig til opgavens løsning, skal læreren så tidligt som muligt gøre lederen af institutionen opmærksom herpå. Lederen og læreren drøfter herefter, om der evt. er behov for, at der afsættes mere tid til opgaven, eller at opgavens løsning afpasses i forhold til den afsatte tid.

Timer til anvendelse for andre opgaver fælles for alle lærere, jf. § 4, stk. 1, litra a og b, fx pædagogisk råd, pædagogiske dage samt medarbejdersamtaler afsættes til alle lærere uanset beskæftigelsesgrad.

Stk. 4

Der er mulighed for, at institutionslederen og tillidsrepræsentanten indgår aftale om akkorder for andre opgaver.

Såfremt det findes hensigtsmæssigt af hensyn til opgavens særlige karakter, kan der indgås akkorder mellem kommunalbestyrelsen og den lokale kreds af Danmarks Lærerforening.

Ved en akkord forstås en aftale om, at der afsættes et bestemt antal arbejdstimer til en nærmere beskrevet opgave. Timerne anses for medgået til formålet.

Stk. 5

Visitation indgår i andre opgaver, såfremt det ikke i den lokale aftale, jf. bilag 3 er aftalt, at tiden indgår i kategorien opgaver i tilknytning til undervisningen, jf. § 3, stk. 5.

Stk. 6

Supplerende tid til ture med overnatning ud over den planlagte undervisning indgår i andre opgaver, såfremt det ikke i den lokale aftale, jf. bilag 3 er aftalt, at tiden indgår i kategorien opgaver i tilknytning til undervisningen, jf. § 3, stk. 5.

Bemærkning:

Den supplerende tid til ture med overnatning indgår i andre opgaver med det i lokalaftalen fastsatte timetal, jf. bilag 3.

Stk. 7

Supplerende tid til afsluttende prøver og censur ud over den planlagte undervisningsopgave indgår i andre opgaver, såfremt det ikke i den lokale aftale, jf. bilag 3 er aftalt, at tiden indgår i kategorien opgaver i tilknytning til undervisningen, jf. § 3, stk. 5.

§ 5. Den enkelte lærers undervisningstimetal

Stk. 1

Det maksimale undervisningstimetal, jf. § 3, stk. 4 er fastsat således, at det svarer til en fuldtidsstilling.

Bemærkning:

Den enkelte lærers undervisningstimetal kan overstige det maksimale undervisningstimetal i de tilfælde, hvor en lærer

- a) har indgået aftale om at overføre ferietimer til et kommende ferieår, jf. § 4, stk. 1, litra o
- b) har indgået aftale om planlagt overarbejde, jf. § 2, stk. 3.

Stk. 2

Skal læreren varetage andre opgaver, jf. § 4, stk.1, nedsættes lærerens undervisningstimal. Beregningen af nedsættelsen sker efter stk. 3-6.

Stk. 3

En undervisningstime omregnes til tid til andre opgaver med faktoren, der fremgår af bilag 3.

Bemærkning:

Der er her tale om undervisning, som ikke er omfattet af stk. 5.

Stk. 4

En undervisningstime omregnes for lærere, der er fyldt 60 år, til tid til andre opgaver med faktoren, der fremgår af bilag 3 tillagt 21 minutter for hver 60 minutters undervisning.

Stk. 5

Hvis der er aftalt en særlig omregningsfaktor for undervisningstimer anvendt til særlige undervisningsformer, fx særligt tilrettelagte undervisningsforløb og midlertidige tilfældige vikartimer omregnes en sådan undervisningstime til tid til andre opgaver med faktoren, der fremgår af bilag 3.

§ 6. Opgaveoversigt

Til hver lærer udarbejder institutionsledelsen en opgaveoversigt. Opgaveoversigten skal overordnet angive undervisningsopgaver og andre opgaver, den enkelte lærer påtænkes at løse i det kommende arbejdsår.

Bemærkning:

Opgaveoversigten udarbejdes på baggrund af en dialog mellem ledelse og lærere.

Der gives ikke med opgaveoversigten et bindende tilsagn til læreren om, hvilke opgaver den pågældende skal løse.

Den opgaveoversigt, der udarbejdes inden arbejdsårets start, indebærer et minimumsløftilsagn for den enkelte lærer, jf. § 9, stk. 3.

For lærere, der er tidsbegrænset ansat for en kortere periode end et arbejdsår, se bilag 2.

§ 7. Arbejdstidens placering

Stk. 1

Arbejdet tilrettelægges normalt på hverdage, mandag til fredag og maksimalt på 209 dage. Antallet af dage kan fraviges ved aftale mellem ledelsen og tillidsrepræsentanten.

Den daglige arbejdstid, herunder undervisningen, skal så vidt muligt være samlet.

Bemærkning:

Den daglige arbejdstid skal så vidt muligt være samlet, så lærerne kan anvende arbejdstiden hensigtsmæssigt.

Deltagernes undervisning, herunder pauser og frikvarterer, fastlægges under hensyn til, at der i videst muligt omfang er sammenhæng i læreprocesserne.

Stk. 2

Arbejdet foregår på institutionen eller uden for institutionen efter nærmere drøftelse med lederen af institutionen.

Bemærkning:

Såfremt det skønnes hensigtsmæssigt kan lærer/lærerteam komme med et oplæg til en plan for tilstedeværelse. Den endelige plan bliver til i dialog mellem ledelse og lærer/lærerteam. Lederen af institutionen kan i sidste ende fastlægge planen for tilstedeværelse.

Alle arbejdsopgaver kan gøres til genstand for tilstedeværelse på institutionen, forudsat det giver mening i forhold til arbejdsopgaverne, og at de fysiske rammer er i orden.

I hvilket omfang opgaverne skal løses på institutionen, beror på en vurdering af opgavernes karakter og indhold samt de bygningsmæssige forudsætninger for tilstedeværelse på institutionen.

Der henvises til branchevejledningen "Godt skolebyggeri" fra Branchearbejdsmiljørådet Undervisning & forskning og hjemmesiden: www.godtskolebyggeri.dk.

Kapitel 3. Ændring af planlægningen i arbejdsåret

§ 8 Ændring af opgaver

Stk. 1

Hvis der i løbet af arbejdsåret opstår behov for at ændre på indhold eller omfang af de arbejdsopgaver, der fremgår af lærerens opgaveoversigt, drøftes dette snarest muligt mellem lederen af institutionen og den berørte lærer. Lederen kan herefter foretage ændring af arbejdsopgavernes indhold, sammensætning og omfang. Konsekvenser af ændringer drøftes.

Bemærkning:

Ved større ændringer i lærerens opgaveoversigt, udarbejder ledelsen et tillæg til den, som angiver ændringens indhold og omfang.

Ledelsen og læreren fastlægger i dialog, hvilke opgaver læreren løser, når deltagerne er fraværende.

Stk. 2

Ændres undervisningstid til andre opgaver, eller ændres andre opgaver til undervisningstid, benyttes den relevante omregningsfaktor, jf. § 5, stk. 3-5.

Stk. 3

Ændres en undervisningsopgave til en anden undervisningsopgave med samme omregningsfaktor har dette ikke indflydelse på opgørelsen af arbejdstiden.

Bemærkning:

Hvis der ændres til en undervisningsopgave med anden omregningsfaktor justeres i forhold hertil.

Stk. 4

Medfører ændringen, at læreren pålægges merarbejde eller overtid, aftaler lederen af institutionen og læreren, om merarbejdet/overtiden skal udbetales løbende eller afvikles i en efterfølgende normperiode, svarende til § 9.

Kapitel 4. Opgørelse af arbejdstiden

§ 9. Overarbejde ved arbejdsårets afslutning

Stk. 1

Overarbejde bør så vidt muligt undgås, jf. dog § 2, stk. 3.

Stk. 2

Kommunen fastsætter, hvilket opgørelsesår der skal anvendes.

Arbejdstiden opgøres ved afslutningen af arbejdsåret/normperioden som summen af følgende:

- a) Arbejdstid i henhold til opgaveoversigten, jf. § 6, stk. 1 og pålagte undervisningstimer ud over opgaveoversigten, jf. § 8, stk. 4 gange med omregningsfaktoren.
- b) Pålagte andre opgaver ud over opgaveoversigten, jf. § 8, stk. 4.

Stk. 3

Hvis der i opgaveoversigten er fastlagt en samlet arbejdstid, der overstiger den fastsatte arbejdstid for fuldtidsansatte, jf. § 2, stk. 3, skal læreren som minimum have godtgjort det fastlagte timetal i opgaveoversigten.

Stk. 4

Timer efter § 2, stk. 3 og/eller § 8, stk. 4 der løbende er honoreret med overtidsbetaling, indgår ikke i beregningerne efter stk. 5-7.

Stk. 5

Hvis arbejdstiden ved arbejdsårets udløb har oversteget den fastsatte arbejdstid for fuldtidsansatte, godtgøres den overskydende tid med frihed af samme varighed med tillæg af 50%.

Stk. 6

Erstatningsfriheden skal – medmindre andet aftales mellem institutionsledelsen og læreren – gives i det efterfølgende arbejdsår. Erstatningsfrihed kan, såfremt overarbejdet har et tilstrækkeligt omfang, gives som hele fridage.

Stk. 7

Kan erstatningsfriheden ikke gives i det efterfølgende arbejdsår, eller på det mellem læreren og institutionsledelsen aftalte tidspunkt, ydes i stedet overarbejdsbetaling. Sætserne for overarbejdsbetaling beregnes med 1/1924 af vedkommende lærers årsløn inkl. funktions- og kvalifikationsløn (på udbetalingstidspunktet) med et tillæg af 50%.

Stk. 8

Lærere, der er fyldt 60 år, og som får nedsat arbejdstiden, jf. § 4, stk. 1, litra m, kan ikke få overtidsbetaling i de normperioder, hvor arbejdstiden er nedsat. Efter aftale mellem ledelse og lærer kan tiden medregnes i en efterfølgende normperiode. Hvis normen

overskrides afspadsres de overskydende timer i den efterfølgende normperiode i forholdet 1:1.

§ 10. Merarbejde for deltidsansatte

Stk. 1

Eventuel merbeskæftigelse af midlertidig karakter godtgøres med frihed af samme varighed eller normal timeløn.

Stk. 2

Såfremt arbejdets samlede omfang ved normperiodens udløb har oversteget den fastsatte arbejdstid for fuldtidsansatte, ydes overtidsbetaling for de timer, der overstiger 1924, jf. § 9.

§ 11. Til- og fratræden i arbejdsåret

Ved til- og fratræden i løbet af arbejdsåret beregnes og opgøres arbejdstiden som fastlagt i bilag 2 om arbejdstidsplanlægning og -opgørelse ved normperioder kortere end et arbejdsår.

Bemærkning:

For arbejdsopgaver, som ikke er jævnt fordelt over arbejdsåret, foretages en konkret vurdering af den afviklede arbejdsomfang.

Kapitel 5. Øvrige bestemmelser

§ 12. Lokalaftaler

De lokale arbejdstidsaftaler kan opsiges med seks måneders varsel til udgangen af et arbejdsår.

§ 13. Ikrafttræden

Stk. 1

Denne aftale har virkning fra 1. august 2011.

Stk. 2

Aftalen kan opsiges med 6 måneders varsel til et arbejdsårs udløb, dog tidligst til den 31. juli 2013.

København, den 3. august 2011

For

KL

Michael Ziegler

Janne Vinderslev

For
Lærernes Centralorganisation
Anders Bondo Christensen

Bilag 1 – Arbejdsårets planlægning

Dette bilag er til inspiration for planlægningsprocessen i kommunerne og på institutionerne. En planlægningsproces, der har til formål at skabe overblik og synlighed, og som bygger på dialog og gensidig tillid.

Generelt:

Målet med Arbejdstidsaftalen 2008 er at skabe gode rammer for udvikling af voksenspecialundervisningen og understøtte institutionerne for voksenspecialundervisning som attraktive arbejdspladser.

Institutionens ledelse skaber mening og retning for institutionens virksomhed og udvikling. Ledelsen sætter klare konkrete mål og visioner og følger op på, om målene nås. Ledelsen inddrager og samarbejder med lærerne om institutionens udvikling. Det er en væsentlig ledelsesopgave at sikre institutionens og lærernes fortsatte udvikling.

Lærerne/teamene har plads til selvstændigt - under ansvar for mål og rammer - at udøve deres professionelle virke. Lærerne/teamet har ansvaret for at tilrettelægge, planlægge, udføre og evaluere undervisningen og de opgaver, der knytter sig til undervisningen, samt for de øvrige opgaver, som teamet har ansvaret for.

Det enkelte team/lærerne planlægger sit arbejde for året/normperioden indeholdende undervisningens overordnede indhold samt struktur og overordnet indhold af andre opgaver i tilknytning til undervisningen, som fx interne- og eksterne samarbejdsrelationer, større arrangementer, samarbejde med pårørende m.v.

Lærerne/teamene organiserer og tilrettelægger undervisningsopgaven med ansvar over for ledelsen og med respekt for undervisningens formål og de kommunale målsætninger.

Gennem året drøfter ledelse og lærerteam løbende mål og målopfyldelse af undervisningen og de øvrige opgaver, som teamet har ansvar for med henblik på prioriteringer og justeringer.

Der skal være sammenhæng mellem krav og ressourcer. Undervisning kræver rum til bl.a. planlægning, forberedelse, samarbejde, koordination, refleksion og evaluering. De fysiske rammer for arbejdet skal harmonere med de krav, der stilles til arbejdets udførelse.

Alle arbejdsopgaver kan gøres til genstand for tilstedeværelse på institutionen. Forudsat at det giver mening i forhold til arbejdsopgaverne, og de fysiske rammer er i orden.

Årets gang – på kommuneniveau:

Forud for arbejdsårets planlægning kan kommune og kreds drøfte emner af overordnet og tværgående interesse for institutionen.

Årets gang – på institutionsniveau:

Planlægning på den enkelte institution bygger på gældende lovgivning og de kommunale politiske målsætninger, som danner rammen for den enkelte institutions arbejde med mål og handleplaner.

Forud for årets planlægning drøfter tillidsrepræsentanten og ledelsen de overordnede principper for arbejdstilrettelæggelsen. Med udgangspunkt heri samarbejder institutionens ledelse og lærerne/teamene om opgavefordelingen, herunder følgende:

- Dialog på institutionen om den pædagogiske målsætning og opstilling af mål.
- Ledelsen fremlægger resurserammen for opgaveløsningen på institutionen i forhold til institutionens undervisningsmæssige forpligtelser.
- Ledelsen og lærerne drøfter samarbejdsstrukturen herunder teamstrukturen på institutionen.
- Ledelsen beslutter i samarbejde med lærerkollegiet rammerne for teamsamarbejdet, herunder rammerne for det råderum teamene har for at tilrettelægge og planlægge deres arbejdsopgaver.
- Ledelsen prioriterer og vurderer opgaverne i samarbejde med lærerne.
- Ledelsen foretager i samarbejde med de ansatte opgavefordeling.
- Ledelsen fastlægger i samarbejde med de ansatte principperne og rammerne for placering af undervisningen.
- Der udarbejdes en aktivitetskalender for institutionen over institutionens samlede aktiviteter.
- Principper for lærernes tilstedeværelse på institutionen drøftes.

Årets gang – på lærer/teamniveau:

Ledelsens drøftelse med lærer/team:

- Ledelsen drøfter med lærerteamene/lærerne mål for undervisningen og de opgaver, som teamet har ansvar for.
- Det enkelte team planlægger sit arbejde for arbejdsåret/normperioden, indeholdende undervisningens overordnede indhold samt struktur og overordnet indhold af andre opgaver i tilknytning til undervisningen, som fx interne og eksterne samarbejdsrelationer, større arrangementer m.v.
- Ledelsen drøfter prioriteringen og fordelingen af opgaverne i tilknytning til undervisningen – individuelt og i teamet.
- Gennem året udarbejder teamet i samarbejde med ledelsen den mere detaljerede udmøntning af arbejdstiden i relation til målene for undervisningen.
- Gennem året drøfter ledelse og lærerteam mål og målopfyldelsen af undervisningen og de øvrige opgaver, som teamet har ansvar for med henblik på prioriteringer og justeringer.

Inden planlægningen af det kommende år:

Institutionslederen og tillidsrepræsentanten samarbejder løbende om:

- Implementeringen af den lokale arbejdstidsaftale.
- Hvorvidt aftalen indfrier målsætningen om øget engagement, professionalism, fleksibilitet og mindre bureaukrati.

Den samlede opgaveløsning evalueres, således at erfaringerne indgår i næste års planlægning.

Bilag 2 – Arbejdstidsplanlægning og -opgørelse ved normperioder kortere end et arbejdsår.

1. Område

Reglerne i dette bilag gælder i følgende situationer på følgende måde:

- a) I de tilfælde, hvor det er besluttet at opdele året i kortere normperioder end et år, jf. § 2 stk. 2, gælder særbestemmelserne i punkt 2 og 3.
- b) I de tilfælde, hvor lærere tiltræder eller fratræder ansættelsen på andre tidspunkter end opgørelsesårets/normperiodens start og/eller afslutning gælder særbestemmelserne i punkt 2 og 3, idet ansættelsesperioden/arbejdsperioden betragtes som en selvstændig normperiode.
- c) I de tilfælde, hvor lærere har længerevarende fravær, jf. Aftale om fravær af familiemæssige årsager, i planlagte perioder forskellig fra opgørelsesåret/normperioden, aftales eventuelle konsekvenser for indhold og omfang af arbejdsopgaverne mellem institutionens ledelse og læreren, eller såfremt det måtte ønskes mellem institutionens ledelse og tillidsrepræsentanten.

Såfremt der ikke kan opnås enighed, gælder særbestemmelserne i punkt 2 og 3.

Bemærkning:

Ved planlagte perioder forstås perioder der er besluttet forud for opgørelsesårets planlægning. Den planlagte periode betragtes i disse tilfælde som en normperiode.

- d) Ved andet længerevarende fravær aftales eventuelle konsekvenser for indhold og omfang af arbejdsopgaverne mellem institutionens ledelse og læreren, eller såfremt det måtte ønskes mellem institutionens ledelse og tillidsrepræsentanten.

2. Arbejdstidsplanlægning, jf. kapitel 2.

Stk. 1

Det maksimale undervisningstimal for normperioden, jf. § 3, stk. 4 fastlægges i forhold til antallet af arbejdsdage (samtlige mandag - fredag fratrukket ferie- og sønehelligdage) i perioden, i forhold til årets samlede antal arbejdsdage.

Stk. 2

Det udmeldte undervisningstimal, jf. bemærkningen til § 3, stk. 3 for normperioden, planlægges i forhold til antallet af undervisningsdage i perioden i forhold til årets samlede antal undervisningsdage.

Bemærkning:

I de tilfælde, hvor der er besluttet en ujævn fordeling af det årlige udmeldte undervisningstimal på undervisningsdage i planlægningsperioden, foretages en konkret vurdering af det planlagte undervisningstimal for normperioden.

Stk. 3

Andre opgaver, hvor udgangspunktet er et afsat timal for hele året, planlægges i forhold til antallet af arbejdsdage (samtlige mandag - fredag fratrukket ferie- og sønehelligdage) i normperioden, i forhold til årets samlede antal arbejdsdage.

Bemærkning:

Denne bestemmelse gælder for lærere, der er fyldt 60 år, og har nedsat arbejdstiden, jf. § 4, stk. 1, litra m og for aftaler om akkorder, som er indgået for et år.

Andre opgaver, jf. § 4 hvor udgangspunktet ikke er et afsat timetal for hele året, indgår i planlægningen med det konkrete timetal.

Stk. 4

Til hver lærer udarbejder institutionslederen en opgaveoversigt for normperioden, jf. § 6.

Bemærkning:

I opgaveoversigten indgår undervisningstimetallet som fastlagt i stk. 2 i dette punkt. Andre opgaver, hvor udgangspunktet er et afsat timetal for hele året, indgår som fastlagt i stk. 3 i dette punkt.

3. Opgørelse af arbejdstiden, jf. kapitel 4.

Stk. 1

Der foretages en opgørelse af arbejdstiden ved afslutningen af normperioden.

Stk. 2

Såfremt opgørelsesperioden er identisk med planlægningsperioden opgøres arbejdstiden som beskrevet i § 9.

Stk. 3

Hvis opgørelsesperioden afviger fra planlægningsperioden opgøres arbejdstiden i overensstemmelse med punkt 2, stk. 1-3.

Stk. 4

I de tilfælde, hvor læreren afvikler afspadsringstimer fra tidligere skoleår, anses en forholdsmæssig andel af timerne for afviklet i perioden. Ikke afspadsrede timer udbetales uden yderligere tillæg.

Bemærkning:

Beregning af den forholdsmæssige andel sker svarende til punkt 2, stk. 3.

Stk. 5.

I de tilfælde, hvor læreren afvikler ferietimer ud over 5 uger, anses en forholdsmæssig andel af ferietimerne for afviklet.

Bemærkning:

Beregning af den forholdsmæssige andel sker svarende til punkt 2, stk. 3.

Bilag 3 – Lokal aftale om arbejdstid

_____ Kommune og
_____ Lærerkreds/Lærerforening er enige om, at indgå en
lokal aftale om anvendelse af nærværende arbejdstidsaftale for lærere ansat ved
_____ i _____ Kommune.

Parterne har aftalt følgende:

1. Visitation

Visitation indgår i kategorien andre opgaver/ opgaver i tilknytning til undervisningen, jf. § 4, stk. 5.

2. Ture med overnatning

Ture med overnatning, for så vidt angår den del, der ikke er undervisning, indgår i kategorien andre opgaver/ opgaver i tilknytning til undervisningen, jf. § 4, stk. 6.

Supplerende tid pr. døgn er fastsat således: _____

3. Afsluttende prøver og censur

Afsluttende prøver og censur indgår i kategorien andre opgaver/ opgaver i tilknytning til undervisningen, jf. § 4, stk. 7.

4. Omregningsfaktor(er) for opgaver i tilknytning til undervisningen

Punkt a skal udfyldes.

a) Omregningsfaktoren for opgaver i tilknytning til undervisningen, jf. § 5, stk. 3 fastsættes til _____ time(r) pr. undervisningstime.

Punkt b-c kan udfyldes.

Der fastsættes følgende omregningsfaktorer for særlige undervisningsformer:

b) Omregningsfaktor for opgaver i tilknytning til særligt tilrettelagte undervisningsforløb, jf. § 5, stk. 5 fastsættes til _____ time(r) pr. undervisningstime.

c) Omregningsfaktor for opgaver i tilknytning til midlertidige tilfældige vikartimer, jf. § 5, stk. 5 fastsættes til _____ time(r) pr. undervisningstime.

Retningslinjer for anvendelse af særligt tilrettelagte undervisningsforløb:

_____
_____

5. Det pligtige undervisningstimal

Det årlige maksimale undervisningstimal pr. fuldtidsansat lærer pr. skoleår, jf. § 3, stk. 4 fastsættes til _____ timer.

6. Arbejdstidsbestemte tillæg og tillæg for at arbejde i selvstyrende team

Der henvises til lokal lønftale, se bilag 3 til Overenskomst for lærere m.fl. i folkeskolen og ved specialundervisning for voksne.

7. Ikrafttræden og opsigelse

Denne aftale gælder fra _____

Denne aftale kan opsiges med seks måneders varsel til et opgørelsesårs udløb, dog tidligst til den _____

Den

For

_____ Kommune

For

_____ Lærerkreds/Lærerforening